

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **W. H. M.**, zastoupeného Mgr. Lilianou Balašovou Vochalovou, advokátkou se sídlem I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 12. 2006, č. j. 59 Az 115/2005 - 92,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 12. 2006, č. j. 59 Az 115/2005 - 92, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 14. 3. 2004, č. j. OAM-748/VL-20-17-2004, o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též s. ř. s.), odmítl, neboť shledal, že neobsahuje žádný žalobní bod, který by ji činil způsobilou k věcnému projednání; doplněné podání bylo sice k výzvě soudu učiněno, nicméně po lhůtě k podání žaloby.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s., když namítá jednak nedostatek důvodů rozhodnutí a dále nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí jeho žaloby. Stěžovatel připomíná, že krajský soud mu v usnesení vytkl chybějící náležitosti žaloby podle ust. § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nedostatek žalobních bodů. Domnívá se ovšem, že jeho žaloba všechny náležitosti obsahovala, neboť ji

svým podáním ze dne 13. 7. 2006 doplnil – uvedl jak skutkové, tak právní důvody. Usnesení krajského soudu tedy, dle jeho názoru, nemohlo být opřeno o nesplnění ust. § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Krajský soud mu vytkl, že toto své doplněné podání učinil po lhůtě k podání žaloby, a proto jej nemohl posuzovat. Stěžovatel nicméně uvádí, že usnesení krajského soudu, jímž byl žádán o odstranění vad své žaloby, mu nebylo doručeno dne 27. 6. 2006 (den uložení zásilky), protože se v daném místě nezdržoval, nýbrž až dne 7. 7. 2006, kdy si jej na poště vyzvedl. Doplnění žaloby zaslal prostřednictvím své advokátky dne 14. 7. 2006, tedy ve stanovené lhůtě. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Stěžovatel také požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť ustanovení § 32 odst. 5 zákona o azylu, ve znění účinném od 13. 10. 2005, spojuje odkladný účinek přímo s podáním kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že soud vydal rozhodnutí v souladu s právními předpisy, když shledal, že v žalobě nebyl uveden žádný žalobní bod, který by ji činil způsobilou k projednání. Navrhuje proto odmítnutí kasační stížnosti, případně její zamítnutí pro nedůvodnost.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval zdejší soud podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o kasační stížnost přijatelnou se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno „*zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*“. Právě takové pochybení zjistil Nejvyšší správní soud v daném případě v postupu krajského soudu, který stěžovatelovu žalobu odmítl s tím, že neobsahovala žádné žalobní body a její doplnění bylo učiněno opožděně; kasační stížnost je tedy přijatelná.

Nejvyšší správní soud se mohl poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, zabývat výše uvedenými důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s. (*„nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí“* a *„nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu“).*

K tomu ze soudního spisu vyplývá následující: v žalobě podané ke Krajskému soudu v Ostravě dne 16. 3. 2006 (krajskému soudu doručena dne 17. 3. 2004) stěžovatel v čínském jazyce uvedl, že nesouhlasí s rozhodnutím ministerstva vnitra, které jeho žádost o azyl zamítlo, a proto podává žalobu a žádá o zrušení tohoto neracionálního rozhodnutí. Krajský soud následně stěžovatele dne 22. 3. 2004 svým usnesením č. j. 59 Az 67/2004 - 7 vyzval, aby ve lhůtě 1 měsíce od doručení tohoto usnesení odstranil vady svého podání – předložil překlad svého podání do českého jazyka a uvedl žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné

nebo nicotné; uvedené usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 20. 4. 2004 (č. l. 8 a 9 soudního spisu). Protože stěžovatel zmíněné vady neodstranil, rozhodl krajský soud svým usnesením ze dne 9. 8. 2004, č. j. 59 Az 67/2004 - 10, o odmítnutí řízení. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel dne 23. 8. 2004 svou první kasační stížnost s odůvodněním, že má právo jednat před soudem ve svém mateřském jazyce (č. l. 13 – 15 soudního spisu). Nejvyšší správní soud rozhodl o této kasační stížnosti dne 18. 8. 2005 tak, že zrušil předmětné usnesení krajského soudu s odůvodněním, že stěžovateli bylo třeba ustanovit tlumočníka, neboť tato potřeba vyšla v řízení najevo; zdejší soud proto věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení. Krajský soud poté svým usnesením ze dne 13. 12. 2005, č. j. 59 Az 115/2005 - 38, ustanovil tlumočníka z jazyka čínského, jenž stěžovatelovu žalobu dne 31. 12. 2005 přeložil do českého jazyka.

Krajský soud následně svým usnesením ze dne 15. 2. 2006, č. j. 59 Az 115/2005 - 51, stěžovatele vyzval, aby ve lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnil a upřesnil své podání, resp. odstranil vady tak, aby bylo datováno, předloženo v potřebném počtu stejnopisů a příloh, byly doplněny žalobní body a byl učiněn návrh výroku rozsudku. Toto usnesení bylo přeloženo do čínského jazyka a doručováno stěžovateli dne 2. a 13. 3. 2006 na stěžovatelem sdělenou adresu (viz. č. l. 65 a 66 soudního spisu), který na ní ovšem nebyl ani jednou zastižen. Krajský soud proto požádal Policii ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie o sdělení místa pobytu stěžovatele (č. l. 68 soudního spisu). Napotřetí byla výzva k odstranění vad žaloby doručována na policií sdělenou adresu, kde byl stěžovatel hlášen. Č. ovšem zásilku krajskému soudu opět vrátila dne 17. 5. 2006 s tím, že adresát je neznámý, resp. není na schránkách uveden (č. l. 71 soudního spisu). Krajský soud se proto opětovně obrátil na příslušný odbor Policie ČR o spolupráci, neboť stěžovateli se ani na jednu ze soudu známých adres nepodařilo doručit. Policie ČR potvrdila své předchozí sdělení s tím, že jí cizinec (stěžovatel) ke dni 9. 6. 2006 nenahlásil žádnou změnu adresy (č. l. 74 soudního spisu). Krajský soud proto předmětné usnesení s překladem do čínštiny opět zaslal na nahlášenou adresu; stěžovatel nebyl ani tentokráte zastižen, a proto byla zásilka dne 27. 6. 2006 uložena a stěžovateli zanechána výzva k jejímu vyzvednutí. Dne 7. 7. 2006 si stěžovatel písemnost osobně převzal (č. l. 74 soudního spisu).

Dne 13. 7. 2006 zaslala advokátka stěžovatele, v reakci na výzvu soudu k odstranění vad, krajskému soudu doplnění žaloby, jež krajský soud obdržel dne 14. 7. 2006 (č. l. 76 soudního spisu). V tomto doplňujícím podání stěžovatel mj. uvádí, že napadá rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost, neboť nezkoumal důvody jeho žádosti o azyl v širších souvislostech a nezvážil jeho osobní situaci - po návratu do vlasti by se ocitl bez možnosti obživy a ve finanční tísni. Zopakoval, že z Číny odjel proto, že neměl žádný příjem a nedařilo se mu najít práci. Domnívá se, že jeho případ je hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárních důvodů, což však žalovaný vůbec nezkoumal. K takto odůvodněné žalobě se poté vyjádřil i žalovaný - skutečnosti stěžovatelem uváděné (nespokojenost se systémem sociálního zabezpečení, ekonomické problémy a snaha o legalizaci pobytu v ČR) není možné důvodům pro udělení azylu podřadit, a proto navrhl zamítnutí žaloby.

Dne 6. 12. 2006 pak krajský soud napadeným usnesením č. j. 59 Az 115/2005 - 92 rozhodl o stěžovatelově žalobě tak, že ji podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, neboť podání stěžovatele žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. neobsahovalo – stěžovatel pouze sdělil, že s rozhodnutím nesouhlasí, ale neuvedl žádné skutkové a právní důvody, resp. konkrétní vady, k nimž mělo dle jeho názoru ve správním řízení dojít. Neuvedením žádného žalobního bodu, který je nezbytnou součástí žaloby, nebyla

splněna podmínka soudního řízení, a tento nedostatek se stal po uplynutí lhůty 7 dnů od podání žaloby neodstranitelný. V řízení proto nebylo lze pokračovat. Nic na tom nemohla změnit skutečnost, že stěžovatel své podání prostřednictvím advokátky doplnil, protože toto doplnění bylo učiněno až po lhůtě k podání žaloby.

Nejvyšší správní soud se v prvé řadě ztotožnil se závěrem krajského soudu, že podání stěžovatele ze dne 16. 3. 2004 neobsahovalo veškeré náležitosti žaloby ve smyslu ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s., a že tedy bylo třeba stěžovatele vyzvat k jejímu doplnění.

Za nesprávné však zdejší soud považuje rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí podání. Podle odůvodnění napadeného usnesení soud stěžovatelovu žalobu odmítl s odkazem na ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť nebyly splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek byl neodstranitelný, resp. přes výzvu soudu nebyl ve stanovené lhůtě odstraněn. V řízení proto nebylo možné pokračovat, když k opožděnému doplnění žaloby už soud nepřihlédl. Krajský soud doslovně uvádí: „…když toto podání bylo učiněno, byť k výzvě soudu, po lhůtě k podání žaloby.“ Krajský soud měl pravděpodobně na mysli po lhůtě, kterou stěžovateli ve svém usnesení ze dne 15. 2. 2006, č. j. 59 Az 115/2005 - 51, stanovil, tedy do 15-ti dnů ode dne doručení jeho usnesení.

Nejvyšší správní soud proto nejdříve zvažoval druhou stížní námitku, tedy že stěžovatel krajským soudem danou lhůtu dodržel, neboť pro uplatnění fikce náhradního doručení výzvy k odstranění vad žaloby nebyly splněny podmínky – v místě doručení se stěžovatel nezdržoval, a proto soudem stanovená lhůta počala běžet až dnem faktického doručení, tedy až ode dne osobního převzetí zásilky (7. 7. 2006).

K tomu zdejší soud konstatuje, že krajský soud v posuzovaném usnesení pouze uvádí, že doplněné podání bylo učiněno po lhůtě k podání žaloby, aniž by podrobněji toto své tvrzení vysvětlil, resp. vyložil, jakou lhůtu měl ve skutečnosti na mysli – zda 7 denní pro podání žaloby dle ust. § 32 odst. 2 písm. a) zákona o azylu nebo jím následně stanovenou 15-ti denní lhůtu k jejímu doplnění; a dále od kdy počítal její běh a v který den dle jeho názoru tato lhůta marně uplynula. Nejvyšší správní soud se již otázkou doručování výzvy k odstranění vad zabýval ve svém rozsudku ze dne 27. 7. 2005, sp. zn. 7 Azs 57/2005, kde vyslovil tento právní názor: *„Procesní důsledky spojené s fikcí doručení výzvy k odstranění vad podání mají pro další řízení zásadní význam, a proto je nezbytné, aby soud ověřil, zda byly v rozhodné době podmínky pro uplatnění této fikce skutečně splněny.“* Je na místě připomenout, že podle § 50c odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. platí, že nebude-li uložená písemnost vyzvednuta do 3 dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl; to neplatí, je-li náhradní doručení písemnosti vyloučeno (§ 50d odst. 1) nebo bylo-li uložení písemnosti neúčinné. Podle § 46 odst. 6 o. s. ř. byla-li písemnost doručována na adrese, která je vedena podle zvláštního právního předpisu jako místo pobytu fyzické osoby, nebo na adrese, kterou fyzická osoba sdělila soudu a požádala o doručování na ni, anebo na adrese, kterou fyzická osoba jinak označila soudu jako místo, kde bydlí nebo se zdržuje, podniká anebo pracuje, popřípadě jako místo, kam jí mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je uložení písemnosti, kterou si adresát nevyzvedl do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, neúčinné, jestliže fyzická osoba soudu prokáže, že se v místě doručování nezdržovala v den, kdy nebyla zastižena, a v době do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, v době do 10 dnů od uložení.

Základní náležitostí požadovanou shora citovaným ustanovením tedy je, že se adresát v místě doručování zdržoval v době, kdy je toto doručování uskutečňováno. A contrario, pokud se stěžovatel v místě doručení nezdržuje, fikce doručení nastoupit nemůže. Krajský soud se v daném případě dvakrát obrátil na Policii ČR s žádostí o ověření místa pobytu stěžovatele; stěžovatel naopak tvrdí, že se na dané adrese nezdržoval. I kdyby ovšem byly podmínky pro uplatnění fikce doručení splněny a ode dne následujícího po uložení zásilky (uloženo dne 27. 6. 2006) by počala běžet 10-ti denní lhůta, její konec, a tedy den doručení, by připadl na pátek 7. 7. 2006. Ode dne následujícího by začala běžet soudem stanovená 15-ti denní lhůta k odstranění vad žaloby s tím, že její konec by připadl na sobotu 22. 7. 2006. Posledním dnem pro doplnění žaloby by tedy bylo pondělí 23. 7. 2006. Vzhledem k tomu, že stěžovatel své doplnění odeslal dne 13. 7. 2006 a krajský soud je obdržel den následující, bylo třeba takové doplnění vnímat jako včasné.

Nejvyšší správní soud navíc v této souvislosti musí připomenout, že skutkově i právně obdobnou situaci – tedy odmítnutí žaloby pro její opožděné doplnění - v minulosti posuzoval, když ve svém rozhodnutí ze dne 26. 10. 2004, č. j. 2 Azs 117/2004 - 54 vyložil: „*Jestliže účastník řízení doplní své podání sice po lhůtě stanovené soudem k tomuto doplnění, avšak ještě předtím, než soud ve věci rozhodl, nejsou bez dalšího splněny podmínky pro odmítnutí návrhu podle § 37 odst. 5 s. ř. s.; v takových případech je třeba vždy zkoumat, zda pokračování v řízení brání pouhá skutečnost, že nedostatek nebyl odstraněn včas.*“ A dále pak uvedl: *„Je třeba předně odmítnout závěr krajského soudu, že důvodem pro nezohlednění pozdějšího doplnění podání je toliko skutečnost, že toto podání nebylo učiněno ve lhůtě stanovené soudem v předmětném usnesení. Lhůtu podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. je totiž třeba považovat za lhůtu soudcovskou a z jejího nedodržení není možno automaticky ze zákona dovozovat možnost, resp. povinnost soudu k pozdějšímu doplnění nepřihlédnout. Takový výklad by navíc činil nadbytečným požadavek posouzení, zda pro uvedený nedostatek nelze pokračovat v řízení.“*

Zdejší soud rovněž připomíná, že podle jeho ustálené judikatury (viz např. rozsudek ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 2 Azs 416/2004, in: www.nssoud.cz) pokud soud stěžovatele vyzývá k odstranění nedostatků žaloby, je zjevné, že ji nepovažuje za věcně neprojednatelnou z důvodu neodstranitelných nedostatků podmínek řízení. „*Takový postup krajského soudu účastníků řízení jednoznačně musel vyvolat přesvědčení o meritorním rozhodování a tomuto legitimnímu očekávání proto přiměřeně odpovídala i jejich procesní aktivita. Postup soudu, vrcholící za dané situace nikoliv meritorním rozhodnutím, nýbrž procesním usnesením odmítajícím žalobu, je proto zcela překvapivý, nepředvídatelný a tedy i nežádoucí*.“

Na závěr vážil zdejší soud otázku, zda by doplněné podání stěžovatele ze dne 13. 7. 2006 nebylo krajským soudem odmítnuto přesto správně z toho důvodu, že ani po jeho doplnění nebylo možno v řízení pokračovat, neboť ani poté neobsahovalo podání veškeré náležitosti žaloby stanovené v ust. § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se domnívá, že doplněná žaloba minimálně jeden žalobní bod obsahovala - stěžovatel napadl rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost s poukazem na to, že vůbec nezkoumal splnění podmínek pro udělení mu azylu z humanitárních důvodů (má za to, že jeho případ je hodný zvláštního zřetele ve smyslu ust. § 14 zákona o azylu).

Nejvyšší správní soud tedy shledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky pro odmítnutí podání podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí ve smyslu § 110 odst. 3 s. ř. s.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu